

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การนับระยะเวลาตามมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีการขอใช้สิทธิขอคืนเงินในโครงการรถยนต์ใหม่
คันแรก

กรมสรรพสามิตได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๐๓/๑๐๔๖๑ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมสรรพสามิตอยู่ระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเนื่องมาจาก กรณีที่กรมสรรพสามิตมีคำสั่งปฏิเสธสิทธิขอคืนเงินรถยนต์ใหม่คันแรกตามนโยบายรัฐบาล ซึ่งมีข้อเท็จจริง โดยสรุปดังต่อไปนี้

๑. โครงการรถยนต์ใหม่คันแรกเป็นมาตรการตามนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่ม กำลังซื้อภายในประเทศ เพื่อสร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค โดยสนับสนุนให้ประชาชนที่ไม่เคยมีรถยนต์มาก่อนให้มีรถยนต์และได้รับเงินคืนเท่ากับจำนวนเงิน ภาษีสรรพสามิตที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท โดยกรมสรรพสามิตได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ให้เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกรมบัญชีกลางในการดำเนินการในเรื่องนี้

๒. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔ วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการได้สิทธิขอคืนเงินตามโครงการฯ โดยกรมสรรพสามิตจะมีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งปฏิเสธสิทธิไปยังผู้ขอใช้สิทธิที่ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ ซึ่งคำสั่งปฏิเสธสิทธิดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ทั้งนี้ เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสร็จที่ ๙๑๐/๒๕๕๗

๓. เนื่องจากวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันสิ้นสุดโครงการฯ ผู้ขอใช้สิทธิบางราย อาจยังไม่ได้รับมอบรถยนต์หรือจดทะเบียนกับกรมการขนส่งทางบกไม่ทันตามกำหนด ส่งผลให้ ไม่สามารถยื่นเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ได้ทันภายในวันสิ้นสุดโครงการฯ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ผ่อนผันให้ผู้ขอใช้สิทธิสามารถนำเอกสารหลักฐานบางรายการมายื่นเพิ่มเติม ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาได้ โดยจะต้องยื่นภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับจากวันถัดจากวันรับมอบรถยนต์

๔. กรมสรรพสามิตได้พิจารณาคำขอใช้สิทธิขอคืนเงินของผู้ขอใช้สิทธิจำนวน ๗ ราย ประกอบด้วยนางสาวนัญญา เรืองแก้ว นางสาวจินทนา ท้ายวัง นายมานิต มาลาเล็ก นางอุไรวรรณ บัวบาน นางอุบลวรรณ บุญสอาด นายดุสิต แก้วคุณ และนางสาวสมถวิล ลัคนาสวรรณ ปรากฏว่าวันสุดท้าย ในการยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมของผู้ขอใช้สิทธิทั้ง ๗ ราย ตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งเป็นวันหยุดทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่ ผู้ขอใช้สิทธิจึงได้ยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในวันทำการ วันแรกถัดจากวันหยุดนั้น ผู้พิจารณาซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกรมสรรพสามิตเห็นว่า ผู้ขอใช้สิทธิ มิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ กำหนดไว้ จึงมีหนังสือแจ้งปฏิเสธสิทธิคืนเงินรถยนต์ใหม่คันแรกตามนโยบายรัฐบาล เป็นเหตุให้ผู้ขอใช้สิทธิทั้ง ๗ ราย

ยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ซึ่งขณะนี้คำอุทธรณ์ทั้ง ๗ กรณี อยู่ระหว่างการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ และผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และกรณีของผู้ขอใช้สิทธิรายนางสาวนัญญา ไต้ยีนฟ้องต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๙๖๓/๒๕๕๘ ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

๕. ผู้อุทธรณ์ยกบทบัญญัติมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ว่า แม้ตนจะได้ยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมเกินกำหนดระยะเวลา ๙๐ วัน นับจากวันถัดจากวันรับมอบรถยนต์ แต่เมื่อวันที่ครบกำหนด ๙๐ วันตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยปกติจึงไม่อาจยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมภายในกำหนดได้ จึงได้ยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในวันทำงานถัดจากวันหยุด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้ว จึงเป็นผู้มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับคืนเงินรถยนต์ใหม่คันแรก

๖. เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกรมสรรพสามิตให้ออกคำสั่งปฏิเสธสิทธิในกรณีนี้ได้ยึดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพิ่มเติมตามหนังสือกรมสรรพสามิต ที่ กค ๐๖๑๖/ว ๒๒ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งข้อ ๒ กำหนดว่า กรณีที่วันสุดท้ายของกำหนดเวลา ๙๐ วัน ตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ผู้ขอใช้สิทธิจะต้องยื่นเอกสารหลักฐานภายในวันทำการก่อนวันหยุด โดยได้มีการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพิ่มเติมนี้ไว้ในเว็บไซต์โครงการรถยนต์ใหม่คันแรกตามนโยบายรัฐบาล <<https://firstcar.excise.go.th/>> ระบบเว็บไซต์กลางบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ <e-Government - <https://www.egov.go.th/>> การให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารระดับสูงของกรมสรรพสามิต ในรายการ “ถอดสลักข่าว” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) และการประชาสัมพันธ์ไปสู่ประชาชนโดยสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หลายแห่งในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองโดยผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงมีประเด็นปัญหาประการสำคัญที่จะต้องพิจารณาให้ได้ความว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพิ่มเติมที่กรมสรรพสามิตกำหนดขึ้นซึ่งได้มีการประชาสัมพันธ์ในลักษณะต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้ จะถือเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่ง “กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” อันเป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือไม่

กระบวนการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของกรมสรรพสามิตซึ่งมีคณะกรรมการพิจารณากันกรรมการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ตามคำสั่งกรมสรรพสามิต ที่ ๑๒๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ ทำหน้าที่พิจารณาและนำเสนอความเห็นเพื่อประกอบการวินิจฉัยอุทธรณ์ คณะกรรมการไม่อาจวินิจฉัยไปในทางใดทางหนึ่งและไม่อาจหาข้อยุติภายในหน่วยงานได้ กรมสรรพสามิตจึงขอหารือคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในประเด็นดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขอรับสิทธิขอคืนเงินรถยนต์ใหม่คันแรกตามนโยบายรัฐบาลที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ผู้ขอใช้สิทธิต้องยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมภายใน ๙๐ วัน นับจากวันถัดจากวันรับมอบรถยนต์ ซึ่งกรมสรรพสามิตได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพิ่มเติมตามหนังสือกรมสรรพสามิต ที่ กค ๐๖๑๖/ว ๒๒ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ ข้อ ๒ ว่า กรณีที่วันสุดท้ายของกำหนดเวลา ๙๐ วัน ตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ผู้ขอใช้สิทธิจะต้องยื่นเอกสารหลักฐานภายในวันทำการก่อนวันหยุด โดยได้มีการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์นี้ในเว็บไซต์โครงการรถยนต์ใหม่คันแรกตามนโยบายรัฐบาล <<https://firstcar.excise.go.th/>> ระบบเว็บไซต์กลางบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ <e-Government - <https://www.egov.go.th/>> การให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารระดับสูง

ของกรมสรรพสามิตในรายการ “ถอดสลักข่าว” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) และการประชาสัมพันธ์ไปสู่ประชาชนโดยสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หลายแห่งในรูปแบบต่าง ๆ จะถือเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่ง “กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” อันเป็นข้อยกเว้นของหลักกฎหมายในเรื่องระยะเวลาตามมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหารือของกรมสรรพสามิต โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพสามิต) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาว่า การที่กรมสรรพสามิตได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๑๖/ว ๒๒ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาที่ผู้ขอใช้สิทธิต้องยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมภายในวันทำการก่อนวันหยุด ถือเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า โดยที่หนังสือแจ้งปฏิเสธสิทธิขอคืนเงินตามโครงการรถยนต์ใหม่คันแรกเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕* แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสร็จที่ ๙๑๐/๒๕๕๗ ดังนั้น การอนุมัติส่งจ่ายเงินให้แก่ผู้ยื่นคำขอใช้สิทธิก็ย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองด้วยเช่นกัน การพิจารณาเกี่ยวกับการนับระยะเวลาในการยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในโครงการดังกล่าวจึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

เมื่อข้อหารือในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ อนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอผ่อนผันให้ผู้ขอใช้สิทธิสามารถนำเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมบางรายการมายื่น ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา ภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับจากวันถัดจากวันรับมอบรถยนต์ ระยะเวลาสิ้นสุดในการยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมดังกล่าวจึงเป็นการกำหนดโดยคณะรัฐมนตรี ดังนั้น หากจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนับระยะเวลาสิ้นสุดไว้เป็นอย่างอื่น จึงต้องกระทำโดยมติคณะรัฐมนตรีเช่นกัน

การที่กรมสรรพสามิตได้กำหนดแนวปฏิบัติเพิ่มเติมตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ปรากฏตามหนังสือกรมสรรพสามิต ที่ กค ๐๖๑๖/ว ๒๒ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งกำหนดให้ผู้ขอใช้สิทธิยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมภายในวันทำการก่อนวันหยุด หากวันสุดท้ายของกำหนดเวลา ๙๐ วัน ตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ นั้น จึงเห็นได้ว่า แนวปฏิบัติเพิ่มเติมของกรมสรรพสามิตดังกล่าวไม่ใช่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนด ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ประสงค์จะให้อำนาจกับกรมสรรพสามิตเพื่อกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

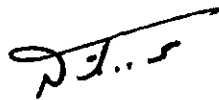
(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ เท่านั้น มิใช่เป็นเรื่องที่กรมสรรพสามิตมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งและสามารถกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดไว้เป็นอย่างอื่นได้ตามมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แต่อย่างใด ดังนั้น หากวันสุดท้ายที่ผู้ขอใช้สิทธิจะสามารถยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้กรมสรรพสามิตตรวจสอบได้ตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ กรมสรรพสามิตจะต้องพิจารณาการนับระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่ให้ถือว่าระยะเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น ด้วยเหตุนี้เมื่อผู้ขอใช้สิทธิได้ยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในวันทำการถัดจากวันหยุดดังกล่าว กรมสรรพสามิตก็ย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องรับเอกสารหลักฐานนั้นไว้ตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ของตนต่อไป

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๖๐

มาตรา ๖๔ กำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือน หรือปีนั้น มิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย เว้นแต่จะได้เริ่มการในวันนั้นหรือมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นับวันสิ้นสุดของระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วยแม้ว่าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่บุคคลใดต้องทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายหรือโดยคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ถ้าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่หรือวันหยุดตามประเพณีของบุคคลผู้รับคำสั่ง ให้ถือว่าระยะเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น เว้นแต่กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น